

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

NEVŠEDNÍCI

ILUSTROVANÁ KNIHA PRO STARŠÍ MLÁDEŽ
V KOMBINACI S KOMIKSOVÝMI PRVKY

Tereza Přibílková

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Ilustrace a grafika

Specializace Komiks a ilustrace pro děti

Bakalářská práce

NEVŠEDNÍCI

ILUSTROVANÁ KNIHA PRO STARŠÍ MLÁDEŽ
V KOMBINACI S KOMIKSOVÝMI PRVKY

Tereza Přibílková

Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová
Katedra Designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tereza PŘIBILÍKOVÁ**
Osobní číslo: **D18B0146P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Komiks a ilustrace pro děti**
Téma práce: **ILUSTROVANÁ KNIHA PRO STARŠÍ MLÁDEŽ/ V KOMBINACI S KOMIKSOVÝMI PRVKY**
Zadávající katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Minimálně 20 celostránkových ilustrací, práce zahrnuje kompletní výtvarné i grafické řešení knihy – layout, vizuál obálky, předtiskovou přípravu.

Tvůrčí záměr:

Téma jsem si vybrala, abych mohla realizovat kompletní tvorbu knihy, jejíž obsah bude pojednávat o českých vynálezech a jejich tvůrcích.

Způsob realizace:

Knihy s barevnými ilustracemi vytvořenými kombinovanými kresebnými technikami, finální podoba a grafická úprava v digitálních programech.

Cíl:

- *Nahlédnutí do dějin českých vynálezů a životů jejich autorů, reflektovat je čtenáři v podobě ilustrovaných příběhů,*
- *vyzkoušet si práci s prvky populárně naučné literatury pro děti a starší mládež.*

Předpokládaný charakter výstupu:

Finální výstup práce bude ilustrovaná kniha s komiksovými prvky obsahující minimálně 20 celostránkových ilustrací. Kompletně výtvarně a graficky zpracovaná kniha o formátu min. A5. Kniha by měla být zhotovena celkově ve třech výtiscích.

Rozsah průvodní zprávy:

Je stanoven minimálně na tři normostrany.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

MCCLLOUD, Scott. *Jak rozumět komiksu*. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-419-9.
HORÁK, Ondřej. *Průvodce neklidným územím: příběhy českého výtvarného umění (1900-2015)*. Ilustroval Jiří FRANTA, ilustroval David BÖHM. V Praze: Labyrint, 2016. Magnus art (Labyrint). ISBN 978-80-87260-84-5.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Marie Kohoutová**
Katedra designu

Oponent bakalářské práce: **MgA. Mgr. Pavel Trnka**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. října 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

Doc. akademický malíř Josef Mištera
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

V Plzni dne

.....

podpis

Ráda bych poděkovala vedoucí své práce MgA. Marii Kohoutové za cenné rady, vstřícný přístup a čas věnovaný mé bakalářské práci.

Obsah

1. Téma a důvod jeho volby.....	6
2. Cíl práce.....	7
3. Proces přípravy a tvorby.....	8
4. Popis výsledného díla.....	11
Seznam použitých zdrojů.....	12
Resumé.....	13
Seznam příloh.....	14
1. Příloha, přípravné rozkreslení stran knihy.	
2.1 Příloha, proces návrhu a realizace ilustrace.	
2.2 Příloha, proces návrhu a realizace ilustrace.	
3. Příloha, proces digitální úpravy ilustrací.	
4. Příloha, ukázka ilustrací z knihy.	
5. Příloha, ukázka hotové knihy.	
5.1 Příloha, ukázka knihy.	
5.2 Příloha, ukázka knihy.	

1. Téma a důvod jeho volby

Při výběru tématu mé bakalářské práce pro mě bylo důležité ohlédnutí se za mou dosavadní tvorbou a zamyšlení se nad tím, jakým směrem bych se měla vydat tentokrát. Během mého studia jsem si již mohla vyzkoušet jak práci na autorském komiksu, tak realizaci vlastní ilustrované knihy. Proto jsem se rozhodla vyzkoušet si práci na autorské knize, která by nesla prvky komiksového způsobu vyprávění.

Další rozhodnutí bylo, čemu bych se v rámci tématu ilustrované knihy pro starší mládež chtěla věnovat, jaký by měl být její koncept. Jelikož ráda čerpám inspiraci z minulosti a v zajímavých životních příbězích, napadlo mě vytvořit ilustrované vyprávění o vynálezcích. Mým záměrem bylo pojmout naučný text formou, která by byla pro čtenáře poutavá a seznámila je s méně známými osobnostmi českých dějin.

Vybrala jsem si tedy téma „Ilustrovaná kniha pro starší mládež s komiksovými prvky“, abych si v jeho rámci mohla vyzkoušet kompletní přípravu knihy, do níž můžu vnést svůj zájem o lidskou vynalézavost a kreativitu.

2. Cíl práce

Jakmile jsem začala se samotnou prací na své knize, uvědomila jsem si, jakou tvůrčí svobodu mám, což bylo vzrušující, ale současně to neslo s sebou i značnou míru zodpovědnosti. Musela jsem si vytyčit cíl, co bych chtěla svou knihou sdělit a jakou formou. Má počáteční představa bylo seznámit potencionální čtenáře s osudy českých vynálezců, kteří byli trochu opomenuti v rámci dějinného vypravování. Ve své době byli tak trochu „outsideri“, a nenacházeli vždy oporu v tom, co dělali. Možná to byl hlavní důvod, proč mě zaujali. Podle mě, má mnoho mladých a dospívajících lidí někdy tento pocit, že nezapadají mezi své vrstevníky, nebo naopak, že zapadají, ale chtějí, aby tomu bylo jinak. Čtenářům s těmito pocity jsem, chtěla věnovat mou knihu a poskytnout jim menší motivaci, aby se nezříkali svých zálib a snů. Zároveň jsem se chtěla vyvarovat toho, aby mé vypravování slibovalo vždy šťastné konce, a to i přes velkou snahu oněch vynálezců a badatelů. Moje kniha *Nevšedníci* má být menší připomínkou toho, jak je důležité dělat to, co nám přináší radost, nehledě na to, jestli nás má okolí za výstředního podivína.

Při samotné tvůrčí práci jsem vycházela z představy, jak by měla vypadat kniha, která by mě samotnou bavila číst. Kladla jsem si za cíl vyzkoušet si techniku kresby, která je mi blízka, ale posunout ji dále a najít nejvhodnější způsob propojení obrázkového materiálu s textem. Chtěla jsem zužitkovat zkušenosti, které jsem během studia v mém ateliéru získala, a najít nové možnosti a řešení autorské knihy.

3. Proces přípravy a tvorby

Prvotní přípravy konceptu knihy byly poměrně zdlouhavé a několikrát jsem je musela měnit. V počátcích jsem chtěla psát o českých vynálezcích, co jsou již v našem kulturním prostředí více známí. Například František Křižík a jeho oblouková lampa, Prokop Diviš a jeho hromosvod, nebo kontaktní čočky významného chemika Otty Wichterleho. Většinou už jsme o nich slyšeli například na základní škole, a tak mě napadlo hledat inspiraci spíše mezi vynalézavými osobnostmi a kutily, kteří nejsou zase až tak proslavení tím, co vymysleli nebo udělali. Pustila jsem se do hlubší a rozsáhlejší rešerše na internetu a objevila nakonec tři osobnosti, jejichž osudy a životy mi přišly zajímavé a zároveň si byly v něčem podobné. První z nich byl profesor Hron Metánovský, tvůrce nekotitelného kalamáře – buňátu, další byl konstruktér samoletu českého Václav Kadeřávek, a nakonec Josef Vaněk, který byl úspěšný český podnikatel a vynálezce vyplachovacího pultu na půllitry. Nejvíce informací a publikací bylo vedeno k profesoru Hronovi, jehož myslitelská a výstřední povaha připomíná trochu fiktivní postavu českého všestranného génia Járy Cimrmana. Jeho osobě je věnované i muzeum v jeho rodné obci Metánov. Založil ho Osvětový spolek Jakuba Hrona ve spolupráci s obcí Částrov a na jejich stránkách jsem našla informace, ze kterých jsem čerpala inspiraci. Obtížnější bylo nalézt informace o Kadeřávkovi a Vaňkovi, jejichž životům a práci se nevěnuje pozorněji žádná dosud vydaná publikace, nebo ne v takovém rozsahu, abych mohla v ucelené podobě popsat jejich biografii ve své knize. Proto jsem se rozhodla upustit od čistě informativního vyprávění a vnést do jejich životních příběhů i pár historek, co se o nich tradovaly. Ty jsem následně zpracovala jako ilustrace s komiksovými prvky. Tím jsem chtěla obsah knihy učinit poutavějším pro čtenáře. Ovšem ne za takovou cenu, abych jejich životy nějakým lživým a mystifikačním způsobem prezentovala čtenářům. Můj hlavní záměr spočíval v sepsání takové knihy, jež by obsahovala pravdivé a zároveň zajímavé informace o lidské nevšednosti a síle vytrvalosti, které můžeme vidět v životech těchto třech vybraných vynálezcích. Právě originalita a nevšední vystupování, objevující

se aspoň trochu u každého z vynálezců, mě přivedla k názvu knihy – *Nevšedníci*.

Když jsem měla poměrně ucelenou představu o obsahu knihy, začala jsem s přípravami vizuální podoby a navrhováním výtvarného zpracování. To jsem si nejprve rozvrhla v malých náčrtcích. Vzala jsem vypravování o životních osudech každého z vynálezců, a to posléze načrtla do zmenšených obrázků jednotlivých stránek. Tato samotná příprava byla pro mě nejkomplikovanější, protože jsem doposud nepracovala na ilustracích pro knihu, která nakonec čítala přes sedmdesát stran, z nichž většina obsahovala ilustraci. Často jsem musela náčrtky měnit a upravovat do té doby, než jsem s nimi byla spokojená. Zvolila jsem si formát na šířku a v jeho rámci se snažila vhodně kompozičně zkombinovat text s obrázky. Určité textové části jsem pojala jako obrázkové ilustrace s bublinami, abych tím zpestřila vyprávění. Tyto ilustrace s komiksovými prvky jsem se snažila využít především pro lehce úsměvné a odlehčující situace.

Další důležitá část přípravy se týkala návrhů podoby postav a vytvoření pro ně v ilustracích prostředí odpovídající době, ve které žili, což bylo 19. století a první polovina 20. století. Pokračovala jsem v rešerších, abych získala co nejucelenější obraz o módě této doby. Co se týče podoby samotných vynálezců, nepodařilo se mi získat velké množství fotografií, a tak je jejich podoba více založená na mé představivosti a kreslířských schopnostech. Podobný přístup jsem musela zaujmout i vůči jejich vynálezům, jelikož u některých obrazová dokumentace chyběla. Proto jsem jejich podobu realizovala podle nalezených popisů na internetu, což mi na jednu stranu vyhovovalo, jelikož mě velmi bavilo představovat si, jak asi takový vynález mohl vypadat a fungovat.

Jakmile jsem dokončila návrhy většiny ilustrací a jejich umístění v knize, následoval výběr techniky. Zvolila jsem kresbu pastelkami, jelikož s ní pracuji nejdéle. Vyhovuje mi na nich, že jimi mohu docílit poměrně detailní a přesné kresby. Z celého charakteru obsahu knihy jsem instinktivně vycítila, že by mu více než mnohobarevné zpracování vyhovoval monochromní tlumený barevný tón. Proto jsem se soustředila na stínování a modelaci tvarů a prostoru pomocí světla a stínu. Myslím si, že takové zpracování mi pomohlo navodit atmosféru příběhů, jak jsem si je představovala.

Výslednou podobu ilustrací a knihy jsem realizovala v digitálních programech.

Avšak nepouštěla jsem se do velkých úprav, které by mohly potlačit výraz samotné kresby. V Indesignu jsem posléze vytvořila kompletní vizuální podobu knihy. Některé ilustrace jsem ohraničila do pravidelných objektů, a některé jsem naopak nechala volné bez pozadí. Při tom jsem se řídila hlavně formou ilustrace, pro kterou jsem vždy hledala nejvhodnější kombinaci s textem. Chtěla jsem vytvořit pravidelnou kompozici, jenž by však nepřecházela po shlédnutí více stránek, v něco repetitivního a konstantně se opakujícího. Mým cílem bylo najít způsob, jakým bych knihu učinila vizuálně celistvou a komplexní.

Dále jsem během přípravy knihy řešila, jak vizuálně odlišit jednotlivé příběhy. Již na počátku tvorby jsem, na rady vedoucí práce, zamýšlela dát každému vynálezci určitý barevný tón odpovídající jeho povaze. Současně jsem hledala takové spojení barev, které by dohromady působilo nerušivě a hlavní důraz jsem přeci jen chtěla ponechat na samotné kresbě. Zvolila jsem kombinaci modré, hnědé a zelené. Tyto barvy se objevují pak i na obálce knihy, kterou jsem navrhla až na konci celého tvůrčího procesu, kdy jsem v jejím rámci mohla vystihnout celkové ladění knihy.

V poslední tvůrčí fázi jsem měla obtíže s výběrem vhodného fontu a sazby textu. Původně jsem chtěla nechat zarovnání textu do bloku, ale bylo mi doporučeno od tohoto záměru upustit a zvolit zarovnání na praporek, což ve srovnání s předešlou verzí vypadalo přijatelněji. Volba písma byla složitější, jelikož jsem během práce zjistila, že mám ještě nedostatečné zkušenosti s typografií. Volila jsem intuitivně patkové písmo, které se podle mého úsudku nejlépe hodilo ke stylu ilustrací. Barva písma koresponduje vždy k barevnému tónu ilustrací daných kapitol. V případě patitulu, hlavního titulu a tiráže jsem volila jednotnou barvu, která se objevuje i na předsádce knihy a v nápisu na obálce. Tento barevný tón se objevuje také v poslední kapitole, která stručně seznamuje čtenáře s tím, kdo byli „nevšedníci“.

4. Popis výsledného díla

Po mnoha dílčích úpravách jsem nakonec došla ke konečné podobě knihy. Jak jsem již výše zmiňovala, formát knihy jsem zvolila na šířku, přesně 21 x 18 cm. Osobně preferuji menší rozměry knihy, které jsou podle mě příjemné na čtení i do rukou.

Knižní blok obsahuje 80 stran s paginací a jeho text je rozdělen do dílčích kapitol, které jsou od sebe barevně rozlišeny. Vybraný font se jmenuje Amiri (velikost 11).

Knihu jsem nechala vytisknout v nákladu 8 knih. Zvolila jsem šitou vazbu V8 v pevných deskách potažených papírem s matnou laminací. Pro tisk jsem volila matný papír munken polar o gramáži 150 g/m². Předsádka je barevný papír petrol.

Seznam použitých zdrojů

1. HORÁK, Ondřej. Průvodce neklidným územím: příběhy českého výtvarného umění (1900-2015). 1. vydání. V Praze: Labyrint, 2016. 243 stran. Magnus art. ISBN 9788087260845.
2. MCCLOUD, Scott. Jak rozumět komiksu. 1. vydání v českém překladu. V Praze: BB/art, 2008. 216 stran. ISBN 9788073814199.

Internetové zdroje:

1. *Hronoviny* [online]. Květen 2007, č. 0 [cit. 15.4.2021]. Dostupné z: <http://www.osjh.cz/muzeum/>
2. HOMOLOVÁ, Marie. Cimrman existoval, jmenoval se Jakub Hron Metánovský. *Mladá fronta dnes*. [online]. Duben 2006, str. 5. [cit. 15.4.2021] Dostupné z: <http://www.osjh.cz/index.html>
3. PLECHTA, Miloš. Josef Vaněk zvaný Ohio – forbesový král, semilský továrník, odbojář a hrdina. *Semilské noviny – informační měsíčník občanů Semilská*. [online]. Vydavatel: město Semily. Březen 2010, č. 3, str. 13. [cit. 15.4.2021] ISSN 1210-4981. Dostupné z: https://www.semily.cz/customers/semily/ftp/File/semilske_noviny/2010/03_2010.pdf
4. VESELÝ, Josef. 907. *schůzka: Samolet český aneb Kamnářův sen*. In: *dvojka.rozhlas.cz* [online]. 11. listopad 2012 [cit. 15.4.2021]. Dostupné z: <https://dvojka.rozhlas.cz/907-schuzka-samolet-cesky-aneb-kamnaruv-sen-7941462>
5. GRUBER, Josef. *Samolet český*. [online]. (Citováno z knihy Rypl, V.: Z dějin naší vzduchoplavby, Praha, pravděpodobně 1927-8). Publikováno ve Zpravodaji SPŠ strojnické, Plzeň v březnu 1999. [online]. [cit. 15.4.2021]. Dostupné z: http://www.spstr.pilsedu.cz/osobnistranky/josef_gruber/clanky/samolet.pdf

Resumé

I have chosen the main topic of my bachelor's thesis An Illustrated Book for Young Adult with Comics Elements. Within this topic I have created my book called "Nevšedníci". Its story is inspired by the life and work of three Czech inventors whose inventions and contraption are not very famous. My decision to base my own text on historical facts related to lives of these inventors has followed from my passion for seeking and rediscovering new stories in our past and then the stories telling to other people. The intention of my work was the opportunity to try out a complete processing of an author's book. In this case, it was writing of stories inspired by historical personalities accompanied by illustrations that contain comics elements.

In the illustrated component of the book is based on my vision of age and lives above mentioned inventors. Their lives are set in the second half of the 19th century and in the beginning of the 20th century. Just with regard to the fact I have tried to authentically tell the character and fate of each of the inventors by creating the atmosphere of the surroundings in which they were living. I have chosen monochrome drawing of illustrations using coloured pencils and the final color tone I have made in digital programs.

The result of my work is a color-illustrated book with a sewn binding and hardcover with a landscape format. Its graphic design was made in Adobe digital programs and the resulting version of the book was printed in eight copies in the Indigoprint s.r.o.

In my view the book is suitable for older children in the consideration on the didactic aspects of the text.

Seznam příloh

6. Příloha, přípravné rozkreslení stran knihy.

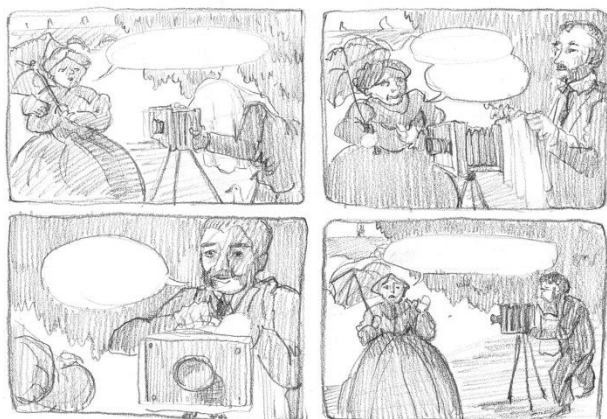
Detail rozkreslených stran.

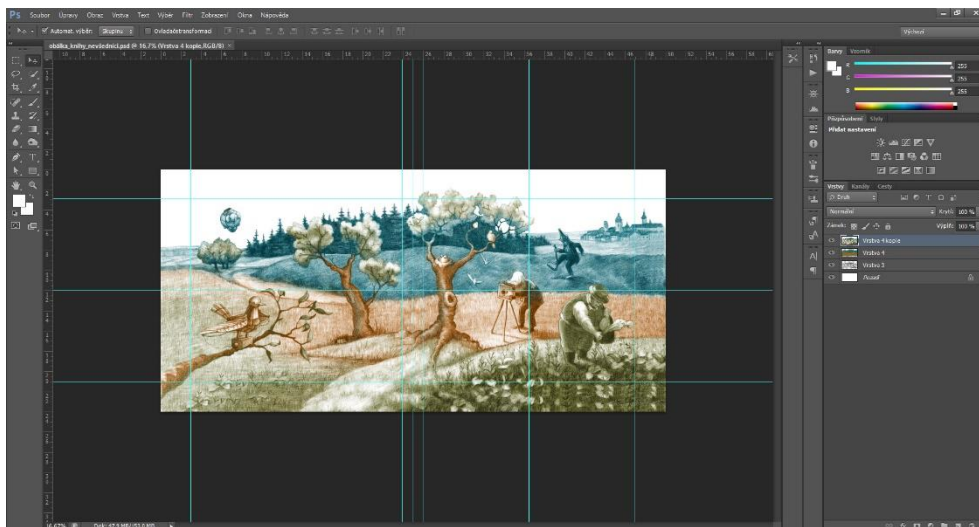
2.1 Příloha, proces návrhu a realizace ilustrace.

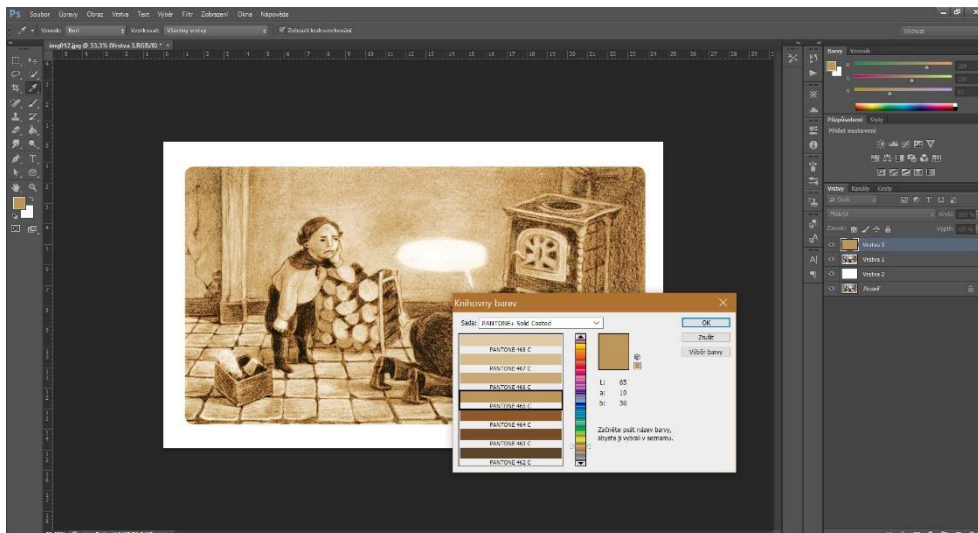
2.2 Příloha, proces návrhu a realizace ilustrace.

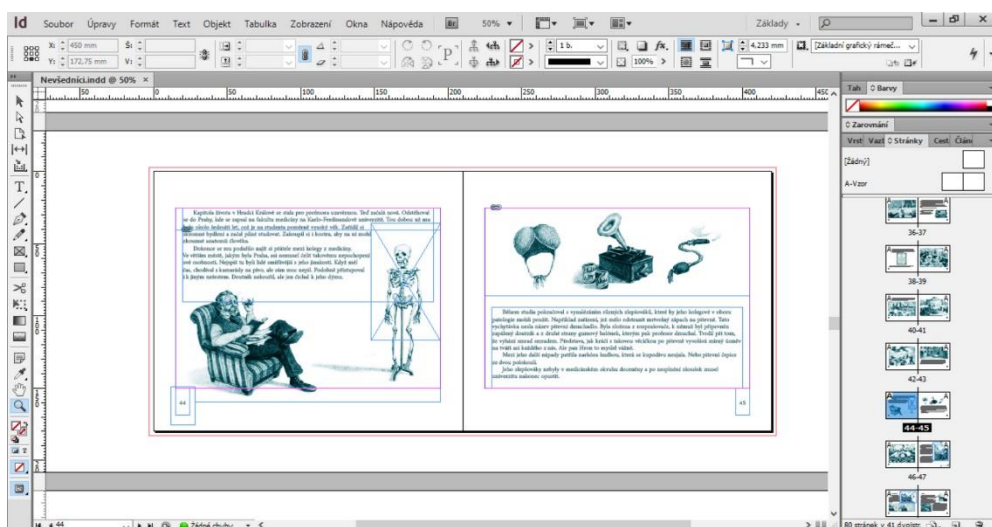
3. Příloha, proces digitální úpravy ilustrací.

Ukázka: úprava obálky knihy ve Photoshopu.

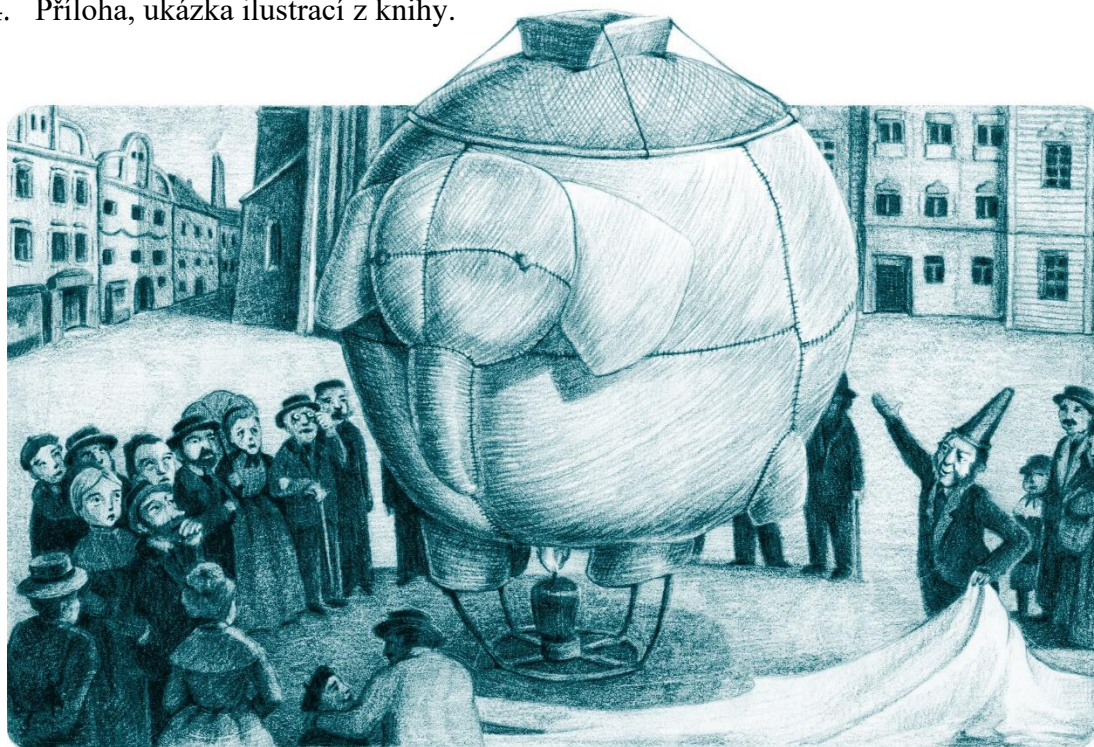

Ukázka: úprava ilustrace ve Photoshopu.

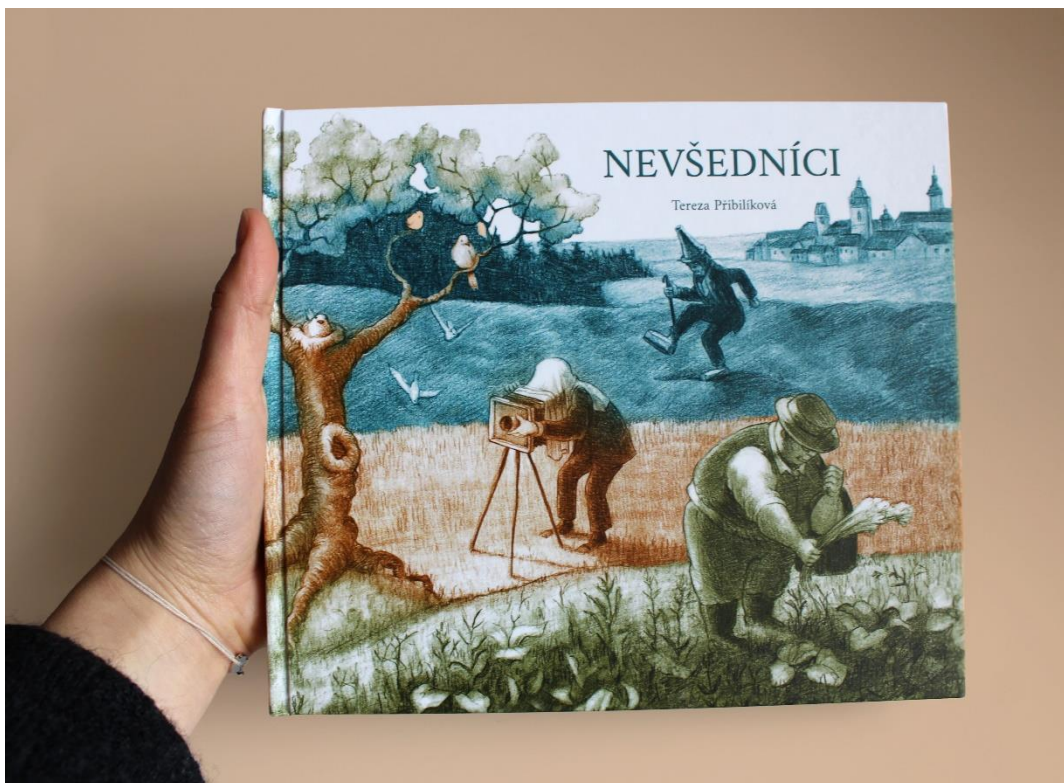

Ukázka: úprava knihy v Indesignu.

4. Příloha, ukázka ilustrací z knihy.

5. Příloha, ukázka knihy.

Ukázka přední strany knihy; foto: archiv autorky.

Ukázka přední strany knihy; foto: archiv autorky.

5.1 Příloha, ukázka knihy.

Ukázka vnitřních stránek knihy, ilustrace; foto: archiv autorky.

Ukázka vnitřních stránek knihy, ilustrace; foto: archiv autorky.

5.2 Příloha, ukázka knihy.

Ukázka vnitřních stránek knihy, ilustrace; foto: archiv autorky.

Ukázka zadní strany knihy; foto: archiv autorky.